

LBRIS

We know
books

**IOANA BÂLDEA
CONSTANTINESCU**

**CASTELUL DIN
ORAȘUL MEU**

LITERA
București

CUPRINS

PARTEA ÎNTÂI. CASTELUL.....	9
<i>Feierlich und gemessen, ohne zu schleppen</i>	12
<i>Die Neue Welt</i>	15
Theo și Clara.....	21
Vedere din Lumea Nouă.....	26
<i>Bruder Jakob</i>	29
<i>Die Neue Welt</i> – așteptând pe cineva –.....	32
<i>Wie ein Hausgeist</i>	38
<i>Zauberlehrling</i>	51
Chubby, Chocolat, Sălbăticuța și Dungi.....	58
PARTEA A DOUA. DAS HAUSGEIST.....	63
Königsboden.....	65
Theo. Vedere din Lumea Nouă.....	70
Prieteni.....	76
<i>Bruder Jakob</i>	84
Schimbări.....	99
Martha.....	107
Mâna-Maicii-Domnului.....	111
Clara.....	113
Theo. Zoom in.....	122
<i>Der Wolf/Lupul</i>	127

Din nou, Theo	135
Din nou, Spatzi	139
PARTEA A TREIA. TAȚII	143
Cum se fac poveștile	152
Acasă.....	166
În numele Tatălui	172
Martha.....	179
Der Wolf.....	189
PARTEA A PATRA. ÎNGERI	191
Câinele	193
Hanno.....	204
Es war einmal.....	212
1977.....	216
As soon as	218
Corbii.....	224
Din nou, Martha	228
Jacob.....	255
PARTEA A CINCEA. VULPEA	265
Dorothea Wild.....	271
Acasă.....	286
Eu.....	308
Was mir die Liebe erzählt.....	320
Orașul e al nostru	365
Cheia.....	369
Mulțumiri.....	373

În colecția Folio**au apărut:**

- Satoshi Yagisawa, *Viața mea în librăria Morisaki*
Jennifer Saint, *Electra*
- Toshikazu Kawaguchi, *Până nu se răcește cafeaua*
Toshikazu Kawaguchi, *Fericire într-o ceașcă de cafea*
Jennifer Saint, *Ariadna*
- Sôsuke Natsukawa, *Motanul care voia să salveze cărțile*
Celeste Ng, *Tot ce nu ți-am spus*
Valérie Perrin, *Apă proaspătă pentru flori*
Valérie Perrin, *Duminicile iubirilor pierdute*
Valérie Perrin, *Trei*
- Claire Alexander, *Trei ani de singurătate*
Donna Tartt, *Micul prieten*
Shelley Read, *Viața ca un râu*
- Jens Liljestrand, *Pădurea arde sub pașii noștri*
Beatrice Salvioni, *Malnata*
Nikki Erlick, *Măsura vieții*
- Toshikazu Kawaguchi, *Până nu se șterg amintirile*
Tracey Lien, *Tot ce a rămas nespus*
Tatiana de Rosnay, *Se numea Sarah*
Virginia Hartman, *Ținutul mlaștinilor*
Percival Everett, *Copacii*
- Shirley Jackson, *Am trăit întotdeauna la castel*
Sanaka Hiiragi, *Fotograful amintirilor pierdute*
Kanae Minato, *Confesiuni*
- Tatiana de Rosnay, *Mâine ne va fi mai bine*
Gaëlle Nohant, *Biroul de elucidare a destinelor*

LBRIS

We know
books

PARTEA ÎNTÂI
CASTELUL

M-am gândit că e timpul să scriu despre vechea mea viață. Când eu nu voi mai fi, lumea își va ține oare o secundă respirația? Muzica se va rostogoli pe caldarâm fără să se spargă cu clinchet de ciob. Simt asta. Va cădea liniștit, ca fulgul, ca întunericul care-și târșește picioarele pe acoperiș. După care va amuți. Mă va înfășura în miezul sunetelor calde ca puful proaspăt sub care zvâcnește inima tânără și într-o străfulgerare mă va uita. Uitată cu mine va fi casa noastră răsucită într-un cilindru pe intrarea plină de hortensii, uitate petele de soare răzlețite pe asfalt, uitat gândul ăsta care nu-mi dă pace, în care mă legăn ca-ntr-un scrânciob, uitate durerile care-mi leagă nervii de carne. Mă voi duce. Înțelegeți? Mă voi duce.

Nu știu unde plec și nu știu nimic altceva decât să pun lucruri pe hârtie. Mintea mea a îmbătrânit. Se mișcă greu, se lovește de mobile. Mă obosește încetineala asta. Mă oprește din orice avânt. Câteodată însă, imaginea se limpezește și sunetul i se așază mătase pe umeri. Muzica îmi curge prin vârful degetelor. Scriu în mintea mea și bucuria mi se prelinge pe obraji. Lumea de atunci se umple de viață. Alunec pe străzi fără dureri, fără teamă. Dimineața se naște cu chiot, inserarea licărește departe. Frica e o hârtie mototolită, pe fundul coșului. Trăiesc. Trăiesc.

FEIERLICH UND GEMESSEN, OHNE ZU SCHLEPPEN¹

Lumea Nouă a început într-o miercuri, la ora 7.04. Ca toate lumile noi, a început la radio. S-a terminat promo și buletinul de știri a crescut sacadat din difuzor, cu un tremur incipient, dar încă destul de greu detectabil în straturile tectonice ale vocii. Silabele au ridicat munți și sunetele au săpat văi și liniștea a despărțit fricile de certitudini și atunci fiecare a făcut unul dintre gesturile acelea absurde care construiesc dimineți obișnuite, ca să le spună celorlalți că lumea e la locul ei. Suntem în siguranță. Bucătăriile s-au aglomerat de vase și filtrele de cafea au hârâit intestinal, dușurile au țârâit cu opinteli de garnituri uzate, s-au legat șireturi, s-au întors chei în broască, te sun mai târziu, să ai grijă, nu mai pune și tu la suflet toate alea.

Hanno s-a uitat în ochii lui Spatzi și și-a dat seama că Spatzi nu e speriat, așa că i s-a părut inutil să-l consoleze. A întins mâna după lesa verde și Spatzi s-a bucurat. Vocea de la radio părea sleită, dar lui Hanno i s-a părut mai consistentă decât golul de fiecare zi, așa că a lăsat radioul

¹ Solemn și măsurat, fără târăganare – indicație de executare a părții a III-a din Simfonia nr. 1 de Gustav Mahler (în limba germană)

mergând. E reconfortant să te aștepte cineva la întoarcere. Chiar dacă acel cineva e o voce care citește știri catastrofale. Hanno a mai ezitat câteva secunde, până când vocea a respirat scurt, împingând aerul într-o oclusivă.

– Așa se face la radio, i-a spus Hanno lui Spatzi.

Pe urmă l-a mângâiat un pic între urechi. A luat în calcul să-i mai explice câte ceva despre ce auzise la știri, dar Spatzi nu mai avea răbdare. Se lipise deja de ușă și tremura încântat a plimbare. Hanno și-a luat pălăria din cui, și-a pus fularul și și-a îmbrăcat din mers jacheta și, înainte să-și termine de încheiat ultimul nasture, un nasture dificil de altfel, care stătea să se desprindă din strânsoarea găicii, au dat nas în nas cu Lumea Nouă.

Undeva pe la jumătatea drumului, Hanno s-a oprit și a plâns. Spatzi s-a oprit și el și l-a așteptat să termine. În Lumea Nouă era răcoare și pe cer se lăteau petice de ceață. S-au gândit amândoi la Martha. O șuviță din părul ei a gândilat obrazul lui Hanno și a tremurat în nările lui Spatzi. Niciunul nu i-a dat nimic de înțeles celuilalt și Martha a mers cu ei o vreme. Hanno și-a dat seama că a uitat punguțele de plastic sus și a sperat, în taină, să nu fie nevoie de ele, dar nu i-a spus nimic lui Spatzi.

Au făcut stânga pe lângă parc și au lăsat în urmă doi braci cu stăpânii lor vizibil preocupați și o mamă care târa un ghiozdan de care atârna o fetiță. S-au strecurat, ca de obicei, printre frânturi de conversații la mobil și mirosuri de ciorbă coborând în fuioare din oale care fierbeau la etaj, pe deasupra capetelor lor. Au trecut pe sub balcoane în care picurau rufe și printre sunete de frână și de roți sub care se mestecă vocile șoferilor desfăcute în cuvinte cu miros greu. Așchii, așchii. Picioare târșite. Marthei nu i-a plăcut. A rămas undeva pe o bancă, lângă o pungă nedesfăcută de pufuleți.

Când strada s-a ondulat din nou, Hanno s-a mai oprit un pic. Poate să răsuflă, poate să-și îndrepte spatele. Fiecare os cu muzica lui. Ca într-o pădure. Uite fagul, stejarul, bradul. Auzi cum pârâie. Spatzi a tras de două ori în ham, după care s-a întors spre Hanno. L-a văzut așa, nemișcat, și s-a agitat. A tras din nou în ham, cu scâncetul lui de neliniște. Pădurea s-a oprit din forfotit, lemnul a căutat alinare în frunza pe care se mai ghicește verdele.

– Gata, Spatzi, mergem, a zis Hanno și s-a gândit că, de data asta, n-o să se aplece să-l mângâie, o să lase vocea să facă asta. Brusc, i-a revenit în minte vocea de la radio poticnindu-se grav și i-a părut rău că lăsase radioul deschis. S-a gândit iar la Martha.

DIE NEUE WELT¹

Să vorbim însă puțin și despre băiețel. La urma urmei, e un personaj important. Vede Lumea Veche cu un ochi și Lumea Nouă cu altul. Și ele se întâlnesc undeva la mijloc, poate pe la rădăcina nasului, acolo unde toarce un strănut și unde un bătrân pe care-l cheamă Hanno plimbă un cățel pe care-l cheamă Spatzi. În urma lor țopăie o fetiță. Dar nu am ajuns încă acolo. Să ne întoarcem la băiețel. Numele lui e Sebastian.

Mama lui plânge în bucătărie. Are mâinile foarte roșii.

Sebastian știe ce o să facă. O să coloreze un gât de până până la ora șapte.

Undeva, pe noptiera lui, e o poză cu ei doi. Mama e întinsă pe burtă, pe covorul din sufragerie, și face baloane de săpun. Mama pare mică, mai mică decât el. Are cercei cu turcoaze, despre care ea i-a spus că se mai numesc și peruzele. În poză, Sebastian aleargă după mărgelele transparente care ajung până în tavan. Lumea se termină unde se termină covorul. Când ajunge la capătul lumii, cade în brațele ei. Sau așa crede el.

Tata sună la ușă. Mama îi deschide și-l întreabă imediat dacă a găsit. Nu, nu e pe nicăieri. O să caute și mâine. Da, și

¹ Lumea Nouă (în limba germană)

ea o să mai caute. Trebuie să fie pe undeva. Clar trebuie să fie. Tata vede mâinile mamei și între ei crește o bulă de tăcere. Exact ca-n benzile desenate. Totul virează în alb-negru. Mai mult negru decât alb. Sebastian îi lasă în caseta lor, hașurează fundalul cu un creion HB cu mină moale și se duce să se joace. Ochii lui se cațără pe corpurile bibliotecii. Rafturile dispar și în locul lor cresc stânci invadate de capre negre. Copitele lor bocăne pe lângă poezii de John Donne și o istorie ilustrată a artei islamice. De undeva, de după trei volume de Simboluri, sunt pândite de irbiși. Uite-i cum le vânează. Și moțata aia mică sare sprinten din calea lor și dărâmă pereți de piatră care se prăvălesc cu zgomot pe lângă albumul cu Palatul Pitti și se sparg în așchii de coturul unei cărți groase pe care scrie *Bosch*.

Din bucătărie Mama îi spune lui Tata cum se sufocă la știri și simte că o strânge studioul ei fără ferestre și Tata îi spune că nu-i nimic, o să treacă, te rog să nu mai plângi, îți trebuie doar o pauză să-ți revii un pic, ai trecut prin multe, prea multe, dar ea plânge și spune nu, nu, nu, n-o să mă lase niciodată și el spune ba da, nu-ți mai face atâtea griji, sigur că o să te lase, oamenii suntem toți, nu?, oamenii mai trec prin boli, prin necazuri și nu-i pedepsește nimeni pentru asta, hai, o să-ți fie rău iar, nu ești supus austriac, o să se găsească o soluție. Vocea mamei se cațără undeva spre tavan și julitura din gâtul ei gâlgâie până dincolo de ușă.

Un moment de neatenție și moțata aia mică a căzut de pe Operele complete ale lui William Shakespeare.

Sebastian se duce în camera lui și alege creioanele colorate. Pe geam, printre blocuri, se vede o clădire mare și scorojită ca interiorul unui gât zgâriat. Sebastian se gândeste că locul acela seamănă cu vocea mamei lui. Alege mai multe nuanțe de verde și umple penele păunului cu fâșii de mare turcoaz. Vocea păunului e cumplit de urâtă. Știe el. I-a spus Tati. Ca un cârâit ofuscat, absolut nedemnă de

culoarea care-o îmbracă. Acolo unde ar trebui să fie inima păunului, Sebastian desenează scoici și corali, și pietre aurii, de parcă s-ar fi prăjit la soare, și pești cu creste translucide prin care ghicești vinișoare minuscule. Ce fel de sânge au peștii? Oare au? Păi, sigur că au, altfel nu ar fi vii. Clădirea cu cilindrul scorojit în jurul căruia se strânge guler un rând de scări pare să-l privească întrebător prin ferestrele ei rotunde. Să nu uite să-l întrebe pe Tati dacă peștii au sânge. Dar mai târziu. După ce se va deschide ușa bucătăriei și lumea se va culcuși din nou, cuminte, la locul ei. Și toate vor fi ca înainte. Trebuie să fie. O să vezi.

Și acum, două vorbe despre fetiță. Dăm înapoi. Mult. Cam cincizeci de ani, așa. Poate mai mult. Uite-o. Mică și guralivă, un pic știrbă. Martha.

Pe-atunci în jurul Castelului era plin de hortensii. Parcă așa îmi aduc aminte. Sau poate nu erau hortensii... Nu mai știu. A fost cu mult timp în urmă. Poate o să-mi amintesc. Nu face nimic dacă nu mai știu chiar toate detaliile, nu? Mai târziu. Avem tot timpul din lume.

Marthei îi plăcea muzica. Și șerbetul de cacao. Nu suferea gândacii.

Când o să fiu mare, spunea ea, *o să-mi iau un câțel și o să-i pun numele Spatzi*. Și, dacă ar fi mare, Martha s-ar putea uita la ei toți, ca la niște *comics*. Uite bătrânul cu câinele, ieșind din Castel. Uite băiețelul care-i așteaptă, mereu la aceeași oră, în spatele ferestrei lui, ca un bibelou într-o vitrină. Pe strada șerpuitoare, pisicile, negre toate și grăsunee, se leagănă mieunând în ritmul inserării. Bătrânul ridică privirea, băiețelul face un pas înapoi. Când se apropie iar de fereastră, nu mai vede decât umbra câțelului care dispare pe după dărăpănătura Castelului, printre tufe mari de mâna-Maicii-Domnului.

Nu e bine, ar spune Martha. Aici aș vrea să fie glicină. Și acolo, un graffiti mare. Și pisicile să fie tigrate. Și ar șterge desenul cu guma și i-ar pune pe fiecare la locul lui. Și poate că băiețelul ar coborî în fugă și ar mângâia cățelul și bătrânul s-ar bucura de bucuria lor. Numai că Martha e o fetiță din Lumea Veche. Nu știe cum o să arate strada asta când ea va fi mare. Martha e doar o copilă care desenează pe asfalt un cățel cu o lesă lungă, lungă, lungă și...

– E câinele dumneavoastră, *Fräulein*?

– Da, râde ea.

Și Hanno, cel de-atunci, o ia de mână și urcă amândoi scara șerpuită dimprejurul Castelului.

– Hai să-ți arăt unde dorm dragonii, vrei?

– Da, dar numai dacă poate și cățelul meu să vină.

Hanno se uită în jos, la conturul cărămiziu al cățelului.

– Nu știu ce să zic, *Fräulein*... Trebuie să fie foarte cu-minte. Latră?

– Nu, nu latră niciodată.

– Hmmm, păi, ce fel de câine e ăsta, care nu latră niciodată?

– E câinele meu. Îl cheamă Spatzi!

Câteodată, nu se știe de ce, Martha devine foarte serioasă. Aproape că o vezi mare, în spatele unei catedre, cu ochelari pe vârful nasului și toți dinții la locul lor.

– Ei, face Hanno, dacă-l cheamă Spatzi, atunci e altă poveste. Poate să vină.

Și dispar în spatele ușii. Ei doi și un cățel imaginar, pe care-l cheamă Spatzi. Și care nu știe să latre.

O să lămurim niște lucruri și pe urmă o să ne fie mai ușor. Eu îmi amintesc totul pe bucăți. Câteodată, mirosurile asfaltului și zimții unei frunze care tremură sub soare, alteori, cutele unei rochii, albul de la rădăcina unghiei și

minutul unde sare acul pick-upului pe discul de-atunci. A treia mișcare din Simfonia nr. 1, de Mahler. 21 ianuarie 1804, data nașterii lui Moritz von Schwind. Uneori totul legat, ca-ntr-un film, ca-ntr-un roman din acelea ușurele care se iau de la frigider, în stația de metrou. Văd până și desenul umbrei mele în capul scărilor. Culorile care se străvezesc în lobul urechii, într-un roz-bej moale, pe sub care forfotesc vinișoare rânduite-n ochiuri de o croșetă nevăzută. Sunetul ondulat al unei respirații. *Alles klar*¹. Inspir, expir. Simți mișcarea? Ca o panglică de magnetofon. O vezi?

Dar, pe urmă, bucățile se rup și trebuie să le potrivesc singur la loc și nu mai știu, uite că nu mai știu dacă ochii Marthei erau rotunzi sau, mai degrabă, migdalați și cum îl cheamă pe tatăl lui Sebastian (Nu putem să-i spunem, pur și simplu, Tata? Prea pretențios? Arhetipal? Autoritatea supremă? Fără chip, dar, eventual, cu mustață?) și cum se încheagă lucrurile în mințile astea de copii, fiecare-n lumea lui, la zeci de ani distanță, în același cartier, cu același aer desfăcut în particule pe caietele lor în pătrățele. Atunci mă sperii puțin. Uitarea asta e ca o moarte mică. Înțepenesc ca împăratul la repetiție. *Carlo il sommo imperatore non è più che muta polve*². Acolo unde se cască cearcăne pe sub o apă tulbure de amintire, încerc să-mi imaginez cum ar fi putut fi. Închid ochii. Ochii mei de-acum, bătrâni, apoși, cu toate culorile vătuite, întinse în albul dimprejurul irisului. Așa îți amintești lucrurile după o vreme. Năclăit. Văd viața risipită micronic în potențialități. Peticesc. Uneori peticul îmi place mai mult ca stofa mâncată de molii. E nou, fălos, uneori complet nepotrivit. Disonanța lui îmi face bine. E acolo, de parcă mi-ar spune uite, roțițele din capul tău se

¹ Totul clar; am înțeles (în limba germană)

² Carlo, supremul împărat, nu mai e decât pulbere mută – din opera *Don Carlo* de Giuseppe Verdi

mai învârt, mai proiectează lucruri, i-au făcut Marthei niște ochi brun-aurii, cu picouri verzi care se deslușesc numai la soare și care iarna își îmbracă o catifea căpruie din cele moi și vălurite. Îți place? Da? Nu? Mai încearcă. Vezi ce se mai poate face. Mai căznește-te puțin. Asta e, probabil, ultima poveste pe care o facem împreună tu și cu mine. Nu mai avem prea multă recuzită, așa că trebuie să ne descurcăm cu ce-i pe-aiici. O părere, o paranteză neînchisă. Un șir de coincidențe legate de un sens mai degrabă intuit, o istorie muiată în legături de sânge, bucăți de gânduri mutate dintr-un cap într-altul, un gest al Marthei care zvâcnește în încheietura mamei lui Sebastian, o carte care cade din bibliotecă, un pahar care doarme fără sunet în mașina de spălat vase, coerența studiată a trecutului pe care nu mai ești stăpân. Important e că tu scrii povestea. Ești aici, în măruntaiele ei, și încerci să le faci să funcționeze. Ce contează cum a fost? Piese lipsă nu se mai întorc. Sunt ca șosetele plecate în călătorii de-a pururi enigmatice. Faci altele. Urnești motorul. Te urci la volan și pleci. Ce dacă peștii nu au sânge?

Cred că pe mama lui Sebastian o cheamă Theo.

THEO ȘI CLARA

Theo iubește diminețile. Cu căștile în urechi, alunecă spre clădirea radioului. E ca un reportofon în mișcare. Își transportă cafeaua dintr-un cartier în altul, își digeră gândurile, notează mental o idee nouă, colecționează gesturi, decupează figuri. Le inventează glasuri, trage de ele, adaugă bași, le filtrează, le curăță de *Brumm*¹, le șterge cu totul. Caută altele. Ceva din ea se conectează la un strat sonor pe care țese mental un fir narativ. Ochiurile astea de poveste merg cu Theo peste tot. Se schimbă când o ia la stânga sau la dreapta. Altă stradă, alt capitol. Adoră să inventarizeze trecătorii. Orașul e marea ei vitrină. Se simte bine așa, navigând spre un punct fix. Are o voce destul de caldă și o dicție deficitară. Se împiedică în siflante, dar a învățat să respire liniștit. Nu se panichează. Nu se mâtâie niciodată la microfon, i se pare de prost gust. Nu e lebdă, cum ar spune tatăl lui Sebastian (o să-l numim așa, deocamdată). E o natură agitată Theo, obositoare și pentru ea însăși. Trece ușor de la entuziasm la angoasă. Păr scurt, onduleuri dezordonate. O figură comună, cu un nas un pic cam mare. Pare foarte plutitoare, dar e capabilă de sentințe chirurgicale.

¹ Zgomot parazit (în limba germană)

Se bâlbâie? Nu prea. Când greșește se învoldurează toată pe dinăuntru, dar rămâne calmă. Ani de exercițiu. N-a fost așa de la bun început. Theo lucrează continuu la setările proprii. De fapt, e un soi de colerică. În timp, a descoperit butonul pauză. Toate înregistrările beneficiază de o intenție subliminală de montaj. Bea trei cafele până intră în emisie. De cele mai multe ori, funcționează bine. Rateurile o demoralizează profund, dar nu vorbește despre asta. Își ia geanta și gonește spre grădiniță, de unde îl pescuiește pe Sebastian. Orașul se schimbă și devine al lor. Complicitatea lor îl distorsionează, îi mută centrul de greutate. Pe Theo o relaxează. *Tu vezi totul în sunete*, îi spune el câteodată. Poate că așa e. Theo are mereu nevoie de zgomot de fundal, poate tocmai ca să detecteze mai ușor detaliile. Sunetul ascuns al lumii. Când citește ceva, buzele lui Theo se mișcă, de parcă ar întoarce sunetul pe dinăuntru minții, ca pe un tricou tras peste cap. Ea și Sebastian străbat cartierul și își inventează povești care devin mai puternice decât prezentul. Uneori, câte un cunoscut o aude pe Theo închipuind voci pentru el pe stradă și o privește mirat. Joaca lor se oprește o clipă, Theo salută și îmbracă din nou rochia ei de om mare. Sebastian așteaptă liniștit, cât schimbă adulții două vorbe, ca ea să redevină un teatru personal de buzunar. Câteodată Theo se întrebă dacă ființa asta mică și atât de dragă, pentru care ea desface lumea în fire lungi și sprințare de glas, o recunoaște cu adevărat.

Dar destul despre Theo. În clădirea ciudată, înecată de hortensii, peste drum de casa lor, în timpul ei, alt timp, cu câteva zeci de ani înainte ca Sebastian și Theo să bage cheia în broască și să năvălească zgomotos pe ușa apartamentului lor de la etajul patru, Clara deschide larg geamul. Și tocmai atunci ușa înaltă a camerei scârțâie a balama bolnavă

și Martha se strecoară înăuntru, cu rochița murdară de dude. În spatele ei se aud pașii lui Hanno și niciun cățel imaginar. Hanno își lipește scurt ochii de obrazii Clarei, salută și urcă mai departe, până în camera lui de la mansardă, sub ochiul luminos al Castelului.

– Mă lași să urc până la Hanno, să iau niște cărți de la el? A zis că-mi arată un dragon! Mă lași, mă lași, mă lași?

Clara strânge buzele și nările i se umflă ușor. Își dă o șuviță arămie pe după ureche. Rochia ei e curată și veche, cu flori mici și gulcer alb, cu zimți de dantelă un pic îngălbeniți pe la margini. Obrazii sunt supti, cu pomeți înalți și nicio urmă din aurora de sub genele Marthei. Totuși, Clara e frumoasă cum Martha nu va fi niciodată. Are, ce-i drept, niște ochi neobișnuiți, imenși, care-n toate pozele ies verzi. Nu sunt așa, de fapt. Doar unul e verde, nuanța celuilalt seamănă cu cea a părului care se ridică pe spinarea răsului, cum a văzut Martha în cărțile cu poze ale lui Hanno. Pe atunci Hanno venea în fiecare zi la masă și îi aducea Clarei bujori ieftini de la colțul străzii. Fuma pipă și îi arăta Marthei animale din alte țări în cărțile lui nemțești. Clara puneă câte un disc la pick-up și încropea o cocă lipicioasă din care ieșeau biscuiți sfărâmicioși, tari ca piatra în dimineața următoare. Dar acum Hanno nu mai vine. Privirea Clarei nu urcă niciodată scara în urma lui. Când plouă, în cămăruța lui Hanno apa se scurge pe pereți și, când e cald, geamul rotund se încinge ca o plită.

– Mă lași?

Sunetul dansează prin cameră, vocea copilei are gust de dude mușcate de soare.

– Nu, răspunde Clara. Să scoți rochița aia de pe tine. E murdară.

E un lucru straniu memoria care pălește. Mentea care se agață de timp, cu degete îndărătнице, de copil bosumflat. Totul sună ca din ilustrațiile vechi. Poate că, în fapt, lucrurile pot fi spuse mai simplu, cu detalii care dau concretețe, care fac figurile credibile. Poate mai important decât culoarea ochilor Clarei, locatară de la parter a unui bloc Art Déco împresurat de hortensii, e faptul că fugise din casa părinților ei, sași de pe lângă Sibiu. Că purta haine de la pachet, trimise de mătușa ei, Emma, din RDG. Singura care știa de fetiță și posesoarea de drept a apartamentului lor. Că un băiat din satul ei, Hanno, cu care se regăsise întâmplător, închiriasse, la un moment dat, o cameră la mansarda blocului unde locuia ea. Că era o făptură cu un abur de irealitate strecurat pe sub gulerul rochiei. Poate că astea sunt lucrurile care o smulg pe Clara din fumul amintirii mele și te conving pe tine, cititorul, că e, de fapt, reală, că a existat, că avea un început de gastrită și că visa, poate, să aibă pașaport, că îi cumpăra Marthei plastilină de la magazinul Materna. Poate că ar trebui să scriu despre ea așa, despre umilințe și dureri, despre firea ei un pic sălbatică, despre ciorapii care se deșirau când îi era lumea mai dragă, despre unghiile tăiate scurt și pielea jupuită de pe buricele degetelor, de la spălat. Mentea mea însă e ca un catastif vechi în care însemnările și-au pierdut, cu timpul, conturul. Așa că tot ce aleg azi din capitolul despre Clara sunt ochii aceia ireali, unul galben, unul verde, mirosul de săpun ieftin, claviculele proeminente, silueta subțire, părul roșcat, două riduri fine în colțul gurii, mâna care se făcea căuș cald pe umărul Marthei, ghivecele ei cu begonii mici, care mureau pe capete. Când vorbește, nu-i aud în minte vocea. Volumul e din ce în ce mai slab. Mi-o imaginez minusculă, așezată, cu tăiș ascuțit când și când, dar nu o aud. Clara s-a învățat să trăiască așa, în șoaptă. Pentru tine, cititorul, e, oricum, unul dintre acele

personaje etern secundare. Cineva inventat, care nu umple singur pagina, care nu trăiește decât ca să dea replica și să poarte pe umeri dezamăgirile altora. Și ca să spele vasele, după ce supa s-a terminat. Poate că de-asta te îndoiești de ea, ca și cum nu ar fi existat. Nu ai încredere în mâna subțire și muncită care duce șuvița asta ruginie, în care se strecoară deja câteva fire albe, după ureche. E un desen neclar în care se sprijină, o vreme, povestea. Atât.

Cu Theo e altfel. Vocea ei are corp. E mai bine desenată ca liniile feței, mai legată decât nuanța închisă a ochilor. Ia-i vocea și s-a terminat. Nu o mai văd deloc. Simt umbra unei femei oarecare, ducând de mână un băiețel. Ceea ce mă face să mă întreb dacă există femeii oarecare, alunecând pe stradă cu un copil de mână. Oare nu capătă toate o dimensiune mitică din momentul în care devin începutul lumii cuiva?

Sunt prea bătrân pentru întrebarea asta. Vârsta a coșat în mine dorința de a descoperi. De-acum tot ce fac e să repet. Caut să înțeleg doar ce-a fost odată. Arcurile sunt ruginite și scârțâie sciatic. Nu mai pot să mă aplec sau să mă ridic pe vârfurile degetelor, ca să văd lumea altfel. Activismul e un cuvânt din ziare străine. Ca toate *-ismele*, de altfel. Poate că m-au traversat cândva, dar uite că am rămas în afara lor. Nu mă mai încumet să învăț viața pe degete și să mă uit la ea din alt unghi. Dacă-mi scapă pe jos și privirea mea se face țândări? Dacă pierd puținele imagini care mai fac din memoria mea un loc cunoscut? Nu știu ce să zic. Lumea asta veche despre care scriu le are în ea, la distanță de câteva zeci de ani, pe Clara și pe Theo. Și ele merg așa, pe aceleași străzi, cu câte un copil mic de mână. Și, deocamdată, asta e tot ce văd.